



НАДАННЯ ПІДТРИМКИ УКРАЇНІ В РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Проект фінансується Європейським Союзом та впроваджується компанією GFA Consulting Group GmbH, Гамбург, у консорціумі з Інститутом охорони здоров'я і соціального забезпечення Фінляндії, Гельсінкі. Проект підтримує консолідацію та розширення можливостей Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України (ЦГЗУ) та створення сучасної системи безпеки крові в Україні.

Інформаційний бюлетень Проекту

Вересень 2021



Людмила Черненко, В.о. генерального директора ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України»

Система охорони здоров'я України наразі проходить період трансформації. З 1 липня 2021 року в регіонах запрацювали новостворені Центри контролю та профілактики хвороб (ЦКПХ). Відтепер Центр громадського здоров'я (ЦГЗ) стане головною експертною установою, яка буде забезпечувати координацію діяльності мережі ЦКПХ у межах епідеміологічного нагляду та реагування на небезпеки.

Для ЦГЗ дуже цінною є міжнародна підтримка та кооперація, завдяки якій існує можливість посилювати потенціал інституцій, що працюють у сфері громадського здоров'я. Зокрема, Проект ЄС «Надання підтримки Україні у розвитку сучасної системи громадського здоров'я» (Проект) вже

протягом двох років підтримує ЦГЗ, а донедавна і регіональні Центри громадського здоров'я, у розвитку організаційної спроможності, навичок персоналу у сфері адміністративного та фінансового менеджменту, у галузі комунікацій. До прикладу, завдяки дослідженню оцінки потенціалу та потреб у навчанні та рекомендацій для закладів сфери громадського здоров'я в Україні, яке експерти Проекту проводили у 2020-2021 роках, керівництво ЦГЗ визначило пріоритети для навчання співробітників. Так, проведено два майстер-класи зі стратегічного управління та планування для керівників вищого та середнього рівня ЦГЗ, регіональних центрів громадського здоров'я та лабораторних центрів.

Влітку 2021 року команда Проекту разом з іншими міжнародними партнерами, зокрема ВООЗ, допомогла організувати щорічний тренінг на тему «Підведення підсумків епідемічного сезону захворюваності на грип та ГРВІ 2020-2021 рр.» для представників регіональних лабораторних та дозорних центрів. Продовжується спільна робота команди експертів Проекту та ЦГЗ над «Порядком організації епідеміологічного нагляду

за вірусними гепатитами В і С».

Пріоритетною частиною співпраці залишається розробка комунікаційної стратегії Центру, і Центр вдячний експертам Проекту з комунікацій, які вже почали працювати над цим важливим документом. Фіналізація стратегії передбачена до кінця 2021 року.

Серед найближчих планів маємо також проведення ІТ-аудиту ЦГЗ. Цей процес передбачає залучення фахівців у галузі телекомунікаційного обладнання, кібербезпеки та інформаційних технологій у галузі

лабораторних систем. За участі колег з Проекту сподіваємося найближчим часом визначити сильні сторони та прогалини в роботі наявних стандартів, процедур та політик ЦГЗ у галузі інформаційної безпеки та адаптувати їх до вимог міжнародних партнерів.

Незважаючи на певні структурні зміни в ЦГЗ, ми продовжуємо плідну співпрацю з Проектом, а отримані попередні результати спільної роботи мотивують ставити нові цілі та будувати амбітні плани для розвитку фахівців сфери громадського здоров'я.

Експерти Проекту у співпраці з ВООЗ організували для регіональних ЦГЗ та лабораторних центрів тренінг з визначення результатів епіднагляду за грипом та ГРВІ у 2020-2021



23-24 червня у Києві відбувся тренінг «Підведення підсумків епідемічного сезону захворюваності на грип та ГРВІ 2020-2021 року та підготовка до наступного сезону 2021-2022 років». У навчальній сесії взяли участь 60 представників закладів охорони здоров'я та лабораторних центрів з усієї України, що займаються дозорним та рутинним епіднаглядом з грипом та ГРВІ.

Представники закладів охорони здоров'я та регіональних лабораторних центрів підвели

підсумки епідеміологічного сезону 2020-2021 та розрахували епідемічні пороги – тобто рівень інтенсивності показників захворюваності для своїх областей. Додатково обговорили проблемні питання проведення епіднагляду та можливі шляхи їхнього вирішення у процесі підготовки до сезону 2021-2022 років.

За два дні тренінгу учасники:

← ознайомились з діяльністю Проекту готовності до

пандемічного грипу (Проєкт PIP) в Україні;

← дізналися про підходи епідеміологічного нагляду за грипом в країнах Європейського Союзу;

← представили методологію та результати дослідження з оцінки тягаря грипу з використанням даних дозорного епіднагляду в своїх регіонах;

← ознайомились із проєктом змін до наказу МОЗ №1126 про організацію епідеміологічного нагляду за грипом та гострими респіраторними вірусними інфекціями;

← розрахували епідемічний поріг та рівні інтенсивності для кожного регіону на наступний епідемічний сезон;

← ознайомились із підсумками вакцинації населення від грипу в сезоні 2020-2021 та діяльністю Проєкту партнерства із впровадження вакцин проти грипу (Проєкт PIVI) в Україні;

← дізналися про вимоги до епіднагляду за ГРВІ, в тому числі за COVID-19 у межах рутинного та дозорного епіднагляду;

← визначили досягнення та проблемні питання діяльності дозорних закладів охорони здоров'я за підсумками моніторингових візитів в сезоні 2020-2021;

← оновили знання щодо якісного, повного та своєчасного подання звітності в системі дозорного епіднагляду та щодо правильної методики відбору зразків матеріалу від пацієнтів, пакування та зберігання відібраних зразків.

З метою дотримання карантинних норм, подія відбулася у «напівформаті», аби зберегти достатню соціальну дистанцію: частина учасників були присутні фізично, ще частина доєдналася до лекційної та практичної сесії онлайн.

Працівники ЦГЗ взяли участь в онлайн майстер-класі зі стратегічного управління та планування

29-30 червня експерт Проєкту Деян Остоїч провів для працівників Центру громадського здоров'я (ЦГЗ) майстер-клас з метою познайомити учасників із теорією, основними концепціями та елементами стратегічного менеджменту та стратегічного планування у сфері охорони здоров'я.

Тренінг був направлений на аудиторію старших та середніх управлінців ЦГЗ, а також регіональних центрів громадського здоров'я та лабораторних центрів. Під час майстер-класу учасникам пояснили різницю між ефективним та неефективним управлінням та плануванням, та розкрили його базові елементи, переваги, моделі та основи.

Стратегічний підхід до управління та планування в державних установах у сфері охорони здоров'я важливий для того, щоб працівники цих установ:

← могли проводити аналіз епідеміологічних предикторів (змінних, які значною мірою пов'язані з певним

результатом, незалежно від того, чи є вони корисними чи чинниками ризику), умов та тенденцій;

← досліджували вплив епідеміологічних прогнозів, умов та тенденцій на здоров'я населення;

← ставали більш ініціативними;

← навчалися мислити локально та діяти глобально.

А для того, щоб показати ширший контекст підходів до побудови сталості організації та належного управління, в межах майстер-класу відбулася сесія, присвячена меті організації, аналізу зацікавлених сторін, визначення цілей, завдань та пріоритетів.

Експерти Проєкту 6 липня презентували результати оцінки компетенцій персоналу ЦГЗ для стейкхолдерів дослідження

Онлайн-конференція 6 липня стала чудовою можливістю для представників ЦГЗ ознайомитися з основними висновками дослідження «Оцінка спроможності та потреб у навчанні», або СТНА (що складалося з таких розділів: кадровий потенціал, обізнаність щодо забезпечення якості серед фахівців громадського здоров'я, адміністративний та фінансовий менеджмент, оцінювання навчальних потреб та огляд освітніх програм вищих навчальних закладів). Це дослідження було проведене експертами Проєкту Мартіном Руснаком, Оксаною Артемчук, Деяном Остоїчем, Маркіяном Дацишиним, Тііною Лаатікайнен та Олафом Хорстіком.

Відповідно до результатів оцінки, експерти вказали на сильні та слабкі сторони кожного компонента «Оцінки...» та надали свої рекомендації щодо того, як покращити поточну діяльність відділів ЦГЗ.

Експерти звернули увагу і на досягнення. Наприклад, завдяки опитуванню про обізнаність щодо забезпечення якості серед фахівців громадського здоров'я, вдалося виявити, що була створена онлайн-платформа з курсами та освітніми тренінгами для регіональних фахівців з охорони здоров'я, яка постійно оновлюється. Також регіональні працівники охорони здоров'я беруть участь в офлайн-семінарах та тренінгах з різних аспектів покращення якості послуг охорони здоров'я. А окрім цього, впроваджено системи управління якістю лабораторних досліджень, що відповідають міжнародним стандартам.

Разом з тим, для того, щоб наблизити деякі з перелічених в опитуванні аспектів роботи відділів ЦГЗ до законодавства, вимог та практик ЄС, експерти розробили низку рекомендацій.

Серед них:

- ✦ Покращити вертикальну та горизонтальну моделі комунікації та співпраці в системі охорони здоров'я;
- ✦ Збільшити залучення ключових зацікавлених сторін та зміцнити управлінську спроможність закладів охорони здоров'я та персоналу для ефективного формування політик у сфері охорони здоров'я, стратегічного планування та формування бюджету;
- ✦ Підвищити чутливість та обізнаність фахівців з охорони здоров'я щодо необхідності та параметрів всебічної концептуальної бази щодо якості та безпеки;
- ✦ Використовувати відповідні законодавчі документи та політики та ЄС та ВООЗ щодо процесу покращення якості охорони здоров'я населення;
- ✦ Переглянути та посилити навчальні плани з темами, що пов'язані з розробкою та впровадженням програм у сфері охорони здоров'я, включно з плануванням, моніторингом та оцінкою.

Таким чином, дослідження можна використати для розширення можливостей персоналу ЦГЗ у довгостроковій перспективі.

Конференція «Огляд прогалин у законодавстві» та «Картування у сфері охорони здоров'я» відбулася 13 липня

Експерти з Проєкту ЄС «Надання підтримки Україні у розвитку сучасної системи громадського здоров'я» Пол Тім та Дмитро Опанащук проаналізували законодавчу базу України і розробили рекомендації, аби наблизити її до директив Європейського союзу та до законодавства держав-членів ЄС. Аналіз виявив ряд питань в українському законодавстві, що потребують доопрацювання. Також експерти звернули увагу на Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», який, на їхню думку, за умов перегляду та внесення відповідних змін, цілком може стати рамковим законом для інших нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я в Україні.

Онлайн-презентація результатів аналізу для представників Міністерства охорони здоров'я, ЦГЗ та інших партнерів та стейкхолдерів Проєкту відбулася 13 липня.

«У законодавстві добре охоплені питання, пов'язані з управлінням, фінансуванням та наданням послуг, а також категорії з управління інформаційною системою охорони здоров'я, освіти та ліцензування медичного персоналу, організації медичних досліджень на етичних засадах та наданням дозволів на розповсюдження

та продаж медичних засобів. Натомість, у чинних законах дуже слабка юридична підтримка питань оцінки результатів та якості медичних послуг, а також врахування потреб споживача. Міністерству охорони здоров'я України потрібно зосередитись на розробці рамкового Закону про охорону здоров'я, який на загальному рівні буде регулювати основні функції системи охорони здоров'я, посилить увагу до профілактики хвороб та промоції здорового способу життя, підвищенню результативності та якості надання медичних послуг, а також до потреб населення у сфері громадського здоров'я», - зазначив один з авторів дослідження, експерт Проєкту ЄС данський юрист Пол Тім.

Аналіз охопив 24 закони Конституції України та ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я», а також понад 40 наказів та постанов у сфері охорони здоров'я. Результати цього дослідження передані у МОЗ, після чого їх адресують профільному комітету Верховної Ради з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування. Задля того, щоб відповідні правки до ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я» були внесені, потрібно розробити низку законопроектів та наказів.

Система безпеки крові в Україні: новий партнер Проекту, Всесвітній день донора та підготовка до кампанії з промоції добровільного безоплатного донорства



✦ впровадженні систем якості в діяльність суб'єктів системи крові, належній організації надання послуг з трансфузії, управління запасами компонентів крові, а також у розвитку лабораторної складової системи крові.

У межах заходів з промоції добровільного безоплатного донорства, ключовий експерт Проекту з безпеки крові долучився до події з нагоди Всесвітнього дня донора, де було відзначено почесних донорів за участі Міністра охорони здоров'я та представників Верховної Ради України.

Окрім того, Проект підтримує кампанію та всеукраїнський рух з промоції добровільного безоплатного донорства, який вже було запущено в соціальних мережах. Наступний етап кампанії вже в розробці і буде реалізований у партнерстві з МОЗ, ЦГЗ, УЦТК, громадськими організаціями, українськими зірками та іншими зацікавленими сторонами.

Навесні 2021 року до переліку реципієнтів технічної допомоги Проекту та одного з основних партнерів у сфері безпеки крові та системи переливання крові додалася новостворена Державна Установа «Український центр трансплант-координації» (УЦТК). Задача УЦТК – взяти під контроль питання, пов'язані з безпекою крові в Україні, а також процес внесення змін до правових актів, які регулюють сферу переливання крові.

Для того, щоб підтримати МОЗ в розбудові нової системи безпеки крові в Україні, експерти Проекту почали співпрацю з УЦТК за такими напрямками:

✦ підготовка нормативної бази, включаючи необхідне наближення до ЄС та підтримка інституційної основи системи безпеки крові на національному рівні;

✦ створення національного реєстру донорів крові та компонентів крові, автоматизованої системи управління інформацією, забезпечення функції гемонагляду та звітування;



Деян Остоїч

міжнародний
експерт Проєкту з
адміністративного
та фінансового
менеджменту

Визначення пріоритетних сфер для тренінгів з інституційного розвитку та розвитку персоналу;

- Рекомендації для розробки навчальної програми;
- Допомога з вирішенням пріоритетних завдань з розвитку інституційного та кадрового потенціалу шляхом проведення навчання: тренінгів, семінарів, воркшопів, коучинг-сесій.

Опитувальники для дослідження отримали заклади охорони здоров'я в усіх областях України, а саме: регіональні ЦГЗ, регіональні лабораторні центри, а також транспортні лабораторні центри. Опитування проходило онлайн, і з усіх опитаних інституцій лише чотири не надали свої результати, тож кількість відповідей була достатньою, аби провести достовірний аналіз.

НЕЩОДАВНО ВИ ПРОВЕЛИ МАЙСТЕР-КЛАС ІЗ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ. ВІН БУВ ПРИСВЯЧЕНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ СТРУКТУРІ, АНАЛІЗУ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН, ПОСТАНОВЦІ ЦІЛЕЙ, ЗАВДАНЬ ТА ПРІОРИТЕТІВ. ХТО БРАВ УЧАСТЬ У МАЙСТЕР-КЛАСІ ТА ЯКА ЙОГО ОСНОВНА МЕТА?

Наразі було організовано два майстер-класи у сфері стратегічного управління та планування для керівників вищої та середньої ланок Центру громадського здоров'я МОЗ України, регіональних ЦГЗ та лабораторних центрів. Усі майстер-класи були розроблені та адаптовані відповідно до висновків та рекомендацій, які ми отримали під час опитування менеджерів закладів охорони здоров'я щодо їхніх потреб у навчанні. Основна мета обох



У РАМКАХ ПРОЄКТУ ВИ КООРДИНУВАЛИ ЧАСТИНУ ДОСЛІДЖЕННЯ СТНА (ОЦІНКА СПРОМОЖНОСТІ ТА ПОТРЕБУ НАВЧАННІ), ПРИСВЯЧЕНУ ФІНАНСОВІ ТА АДМІНІСТРАТИВНІЙ КОМПЕТЕНЦІЯМ ПРАЦІВНИКІВ ЦГЗ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. ЯКОЮ БУЛА МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА КІЛЬКІСТЬ УЧАСНИКІВ?

Оцінку було проведено з метою поінформувати осіб, що приймають політичні рішення, як на національному, так і на регіональному рівнях, про поточну ситуацію у сфері адміністративного та фінансового управління в системі охорони здоров'я України. Дослідження проходило з жовтня по грудень 2020 року, а його результати висвітлили адміністративні та фінансові результати діяльності ЦГЗ та регіональних установ з охорони здоров'я.

Конкретні цілі опитування передбачали:

- Оцінку інституційної спроможності та виявлення потреб у навчанні закладів охорони здоров'я;

Інтерв'ю

майстер-класів полягала в розвитку потенціалу керівників вищого та середнього рівня, для того, аби вони отримали інструменти, які підсилять їхні знання у розробці політик та стратегій у сфері охорони здоров'я. Що, разом з тим, дасть можливість менеджерам керувати процесом стратегічного планування у своїх установах та перетворювати політики та стратегії з розвитку громадського здоров'я на інституційні стратегічні та операційні плани.

ЯКІ МАЙСТЕР-КЛАСИ Є СЕРЕД ЗАПЛАНОВАНИХ? ЯКІ ТЕМИ ВИ ЗБИРАЄТЕСЬ ВИСВІТЛИТИ? ХТО Є ЦІЛЬОВОЮ АУДИТОРІЄЮ (ПОТЕНЦІЙНИМИ УЧАСНИКАМИ) НАВЧАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ТА ЯКОЮ БУДЕ ЇХНЯ МЕТА?

Загальною метою всіх майстер-класів є розбудова персонального потенціалу та інституційно спроможності закладів охорони здоров'я, що, в свою чергу, сприятиме сталості та покращенню загальних показників системи охорони здоров'я в Україні.

Майстер-клас, запланований на жовтень, охопить інші теми у сферах стратегічного управління та планування. Його фокус буде на використанні інструменту SWOT-аналізу для внутрішнього аудиту організації, міркуваннях щодо ресурсів, ланцюжка створення вартості, компетенцій, можливостей та стратегічному аналізі конкурентних переваг. Відповідно до цієї логіки, наступні майстер-класи будуть присвячені операційному та фінансовому управлінню, формуванню бюджету та калькуляції витрат, управлінню персоналом, моніторингу й оцінці (MiO) та маркетингу. Цільова аудиторія залишиться незмінною - це керівники вищого та середнього рівня ЦГЗ, регіональних закладів охорони здоров'я. При цьому, майстер-класи буде поділено за темами, і в кожному з них першочергово мають брати участь топ-менеджери відповідно до теми, що актуальна для їхньої сфери відповідальності (операційне управління, управління персоналом, MiO тощо).

ВИ МАЄТЕ ЗНАЧНИЙ ДОСВІД РОБОТИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМ ТА РЕФОРМ НА СОЦІАЛЬНІ ТЕМИ ТА

В ПИТАННЯХ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В АЗІЇ, НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ТА В ЄВРОПІ. ЯК, НА ВАШУ ДУМКУ, МОЖЛИВО ПОБУДУВАТИ СТІЙКУ МОДЕЛЬ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЗАЛУЧАЮЧИ ЯК ВНУТРІШНІ, ТАК І ЗОВНІШНІ ВАРІАНТИ ФІНАНСУВАННЯ?

Універсальної формули для моделі сталого фінансування не існує, але є ряд важливих питань, які слід розглянути у розрізі фінансування як системи охорони здоров'я, так і окремого закладу охорони здоров'я. Ключовими передумовами для сталості фінансування системи громадського здоров'я є сталий соціально-економічний розвиток та добре організована система управління державними фінансами, яка забезпечує ефективність, дієвість, прозорість, підзвітність та своєчасну передачу громадськості переваг у сфері охорони здоров'я. Уряд бути спроможним інвестувати у програми, послуги та інфраструктуру охорони здоров'я по всій країні, а також мати можливість діяти на місцевому рівні, щоб досягти сталого впливу у громадах. Урядовцям слід сформулювати чітке бачення політики громадського здоров'я, засноване на стратегіях (національних, регіональних, інституційних), оперативних планах та бюджетах для реалізації цієї політики в галузі охорони здоров'я. Крім того, щоб мати можливість перевіряти та оцінювати досягнення та результати, необхідна надійна та всеосяжна система моніторингу та оцінки (MiO).

Також, з огляду на те, що фінансові та інші ресурси обмежені, політика охорони здоров'я має ґрунтуватися на визначених потребах у цій сфері. Тому, бюджетні кошти потрібно виділяти на узгоджені пріоритетні послуги, що будуть ефективними та економічно доцільними у розрізі результатів для здоров'я.

Наразі основним джерелом фінансування більшості закладів охорони здоров'я в Україні є державний бюджет, для деяких - обласний бюджет. У довгостроковій перспективі, така система не гарантує фінансової стійкості, особливо у для науково-дослідницької роботи у сфері громадського здоров'я. Що можна було б запропонувати для

поліпшення фінансової стійкості українських установ з охорони здоров'я: диверсифікація доходів із меншою залежністю від державного (центрального чи регіонального) фінансування, оптимізація видатків, покращення загального управління ресурсами та системою МіО, а також підсилення у сфері для написання проектних пропозицій та управління грантами, внаслідок чого розшириться доступ до прямого фінансування від донорських організацій, або через визначені рядки в бюджеті.

ЯКИМ ВИМОГИ ЄС МАЄ ВРАХУВАТИ УКРАЇНА, ЩОБ СТВОРИТИ ТАКУ СТАЛУ ФІНАНСОВУ МОДЕЛЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я?

З економічного погляду, фінансова стійкість - це здатність створювати, підтримувати та розширювати бізнес-операції в короткостроковій та довгостроковій перспективі. У контексті політики ЄС для забезпечення сталого фінансування слід враховувати екологічні, соціальні та управлінські чинники, і це стосується будь-якої форми фінансування, яка інтегрує ці критерії у бізнес чи інвестиційні рішення на користь як окремих осіб, так і суспільства в цілому.

Досягнути фінансової стійкості у галузі охорони здоров'я можливо тоді, коли організація приймає стратегічні рішення та капіталовкладення, щоб мати можливість володіти достатніми фінансовими

ресурсами для задоволення пріоритетних потреб здоров'я людей та суспільства в цілому, незалежно від платоспроможності. Тому, щоб мати змогу створити та зберегти стійку фінансову модель, будь-яка організація охорони здоров'я, комерційна або ні, повинна ретельно продумати поточні та прогнозувати майбутні фінансові потреби (операційні витрати та інвестиції), щоб мати можливість підтримувати баланс свого бюджету. Такій організації потрібно необхідно побудувати всеосяжну систему моніторингу й оцінки та постійно аналізувати результати діяльності, включно з періодичним оглядом та оновленням своїх стратегічних та оперативних планів відповідно до змін у потребах у сфері громадського здоров'я.

Український контекст управління державними фінансами майже відповідає директивам, стандартам та нормам ЄС, однак необхідно забезпечити імплементацію законодавства, передбачених правил та процедур, особливо директив ЄС щодо бухгалтерського обліку та прозорості, аудиту та стандартів фінансової звітності. Разом з тим, у сферу державного управління мають бути інтегровані та дотримані основні принципи якісного менеджменту, такі як компетентність, спроможність, підзвітність, ефективність, результативність, активна участь, прозорість, верховенство права, етична поведінка, відкритість до змін, стійкість та надійне фінансове управління.



Наталія Король, Національна експертка Проекту з питань неінфекційних захворювань

країн, яка їх впроваджувала, і ці особливості були представлені в огляді.

Важливе підґрунтя для дорожньої карти щодо зміцнення системи нагляду за НІЗ було відображено в огляді чинної правової бази щодо НІЗ та моніторингу факторів ризику та збору даних. Також в огляді я звернула увагу на законопроект 4142 та останні оновлення парламентського Комітету з питань охорони здоров'я, медичної допомоги та медичного страхування щодо підготовки до другого читання.

ЩОБ ОТРИМАТИ ВІДПОВІДНІ ДАНІ ДЛЯ РОЗРОБКИ ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ, ВИ РАЗОМ ІЗ МІЖНАРОДНИМ ЕКСПЕРТОМ, ДОКТОРОМ МЕДИЦИНИ ЕРККІ ВАРТІАЙНЕНОМ ПРАЦЮЄТЕ НАД МАЙБУТНІМ SWOT-АНАЛІЗОМ ЧИННОЇ СИСТЕМИ ЗБОРУ ДАНИХ ТА СТАТИСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ ЩОДО ЗАХВОРЮВАНOSTІ, СМЕРТНОСТІ ТА ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ РИЗИКУ. КОГО З КЛЮЧОВИХ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН ВИ ПЛАНУЄТЕ ЗАЛУЧИТИ ДО SWOT-АНАЛІЗУ І ЧОМУ?

ОДНИМ ІЗ ВАШИХ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ У МЕЖАХ ПРОЄКТУ Є РОЗРОБКА ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ ДЛЯ СИСТЕМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА НЕІНФЕКЦІЙНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ (НІЗ) В УКРАЇНІ. З ЯКИХ ЗАХОДІВ СКЛАДАЄТЬСЯ ЦЯ КОМПЛЕКСНА ЗАДАЧА?

Підготовчий етап до розробки дорожньої карти щодо зміцнення системи спостереження за НІЗ в Україні включає аналітичний огляд наявної в країні системи збору даних та статистичної звітності про смертність та захворюваність від НІЗ та чотири поведінкові фактори ризику (вживання тютюну, шкідливе вживання алкоголю, нездорове харчування, недостатньо фізичних навантажень). Окрім огляду, було надано опис основних національних реєстрів, таких як Реєстр раку, Державний реєстр України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та реєстри професійних захворювань. Україна є активним учасником світових та європейських досліджень щодо факторів ризику НІЗ, таких як STEPS, GATS, GYTS, GHPSS, HBSC, ESPAD, ACE. Опитування мали особливості для кожної з

До майбутнього SWOT-аналізу ми будемо залучати різні сектори: урядовий та громадський сектор, освітній сектор, професійні асоціації, експертів та науковців, а також громадських активістів. Будуть запрошені представники українського офісу ООН, насамперед українська команда Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Програми розвитку ООН та Світового банку, а також експерти міжнародних проєктів, які реалізуються в Україні та працюють над НІЗ та факторами ризику.

Такий широкий спектр зацікавлених сторін обумовлений нозологічним характером групи НІЗ та основними факторами ризику, що вимагає міжгалузевого підходу до питань запобігання та контролю. Одним з ключових компонентів контролю за НІЗ разом з плануванням та заходами з адвокації

Інтерв'ю

є моніторинг, що також потребує залучення зацікавлених сторін з різних секторів.

Особлива роль належить Департаменту статистики та аналізу ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» (ЦГЗ) та ДУ «Центр медичної статистики МОЗ». Обидва заклади координують збір статистичної інформації про стан здоров'я: звіти з регіонів, науково-дослідних інститутів, навчальних закладів, диспансерів та спеціалізованих медичних підрозділів.

ЩЕ ОДНІЄЮ ЧАСТИНОЮ ВАШОЇ РОБОТИ Є ПІДГОТОВКА ОГЛЯДУ НАЯВНИХ УКРАЇНСЬКИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я З АКЦЕНТОМ НА НІЗ. НА ЯКИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВИ ОЧІКУЄТЕ ПІСЛЯ ТОГО, ЯК БУДЕ ДОСТУПНИЙ ПЕРЕЛІК УСІХ ВІДПОВІДНИХ НАКАЗІВ ТА НОРМАТИВНИХ АКТІВ?

Я передбачаю, що цей огляд буде зосереджений переважно на двох основних процесах сфері охорони здоров'я, або, за міжнародним позначенням, ЕРНО:

- ЕРНО 2 - Моніторинг та реагування на небезпеки та надзвичайні ситуації для здоров'я;
- ЕРНО 3 - Охорона здоров'я, включно з охороною довкілля, безпекою харчових продуктів тощо.

Перелік нормативних документів та гайдлайнів буде обговорено з представниками ЦГЗ, щоб зрозуміти, чи відповідають вони європейській законодавчій базі, а також - чи потрібно їх адаптувати та в які терміни.

НЕ МОГЛИ Б ВИ КОРОТКО ОПИСАТИ СТАН НАГЛЯДУ ЗА НІЗ В УКРАЇНІ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ, З ЯКИМИ СТИКАЄТЬСЯ УКРАЇНА?

Аналіз показав, що важливим джерелом для визначення навантаження на НІЗ в Україні є інформація про смертність від цього типу захворювань. Однак, є деякі обмеження доступу до даних про захворюваність на НІЗ через впровадження нового алгоритму звітності. А розбіжності у даних про захворюваність на НІЗ, можуть ускладнити процес розробки планів у сфері громадського здоров'я, особливо в поточній епідемічній ситуації, коли супутня захворюваність НІЗ є фактором ризику ускладнень, пов'язаних з COVID-19. Існує два національних реєстри - Національний реєстр раку України та Державний реєстр України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, які визнані на національному та міжнародному рівнях як інструменти моніторингу на всеукраїнському рівні, у європейському регіоні та у всьому світі. Національний реєстр раку України є чинним джерелом для епідеміології раку в європейському регіоні, а Державний реєстр України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи - джерелом для оцінки та управління радіаційним ризиком, у тому числі й на рівні глобальної мережі з радіаційної готовності та екологічної безпеки в регіоні.

Глобальні та європейські опитування щодо факторів ризику НІЗ, які були впроваджені в Україні, становлять основу для профілактики та боротьби з НІЗ, та дали поштовх до планування кроків та політик у сфері громадського здоров'я. А прийняття та впровадження закону 4142 сприятиме розвитку нової державної епідеміологічної служби відповідно до найкращої міжнародної практики.

Загальною метою проекту є підтримка модернізації та розвитку стійкої системи громадського здоров'я, здатної забезпечити запобігання хворобам та стандарти якості відповідно до законодавства, вимог та практик ЄС. Проект сприяє зміцненню національного лідерства та потенціалу щодо планування та провадження політики у сфері громадського здоров'я. Проект підтримує консолідацію та розширення можливостей Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України та створення сучасної системи безпеки крові в Україні



Finnish institute for health and welfare



Україна, Київ, вул. Ярославська 41